

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ကုမ္ပဏီများ၊ ငွေပေးချေမှုများ နှင့်
၎င်းတို့၏ လုပ်သားများအရေး- လုံခြုံရေးကို ဦးစားပေးခြင်း
လော၊ အကြောင်းပြချက်တွေ ပေးနေခြင်းလော?

နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၂၁

“

ကျွန်တော်ကတော့ ဒါကို အကြောင်းပြချက်လို့ပဲ ထင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲပြောပါစေ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်မှုတွေက နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဖြစ်နေတာပဲလေ။

အဓိက တွေ့ရှိချက်များ

Total ရေနံကုမ္ပဏီ နှင့် လက်ခွဲကန်ထရိုက်ယူထားသည့် ကုမ္ပဏီများမှ အလုပ်သမားများမှာ

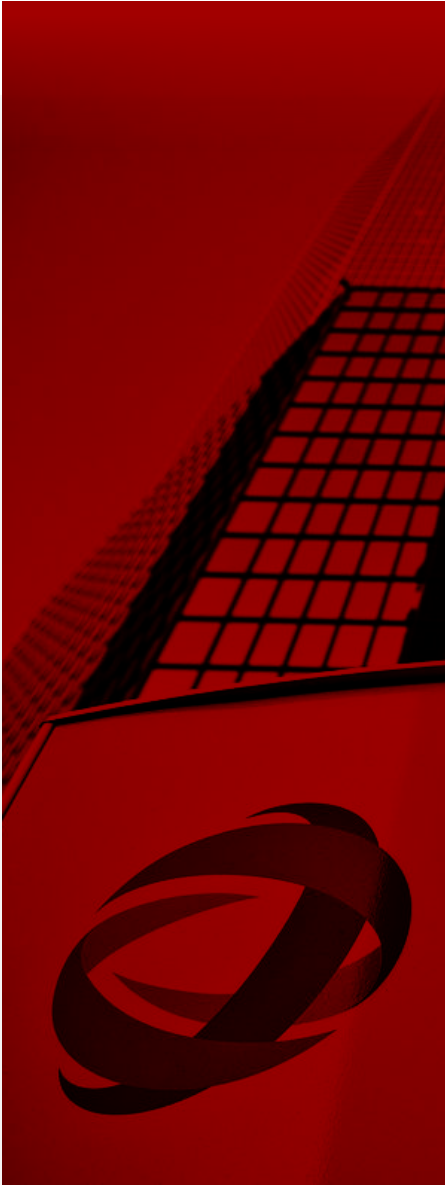
1 ပြည်သူတို့၏ အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု (Civil Disobedience Movement- CDM) တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း မပြုရန် အလုပ်ရှင်များက ဖိအားပေးသည်ကို ခံစားရခြင်း

2 ငွေပေးချေမှုများ ရပ်တန့်ရန် လုံလောက်သော လက်တွေ့ဆောင်ရွက်မှုများ Total က မလုပ်ဆောင်ခဲ့ဟု ယူဆရခြင်း

3 ဝန်ထမ်းများ၏ လုံခြုံရေးအတွက် Total ဘက်က အကြောင်းပြခြင်းမှာ အာဏာသိမ်းအင်အားစုသို့ ဆက်လက် ငွေပေးချေနေမှု အတွက် လျော်ကန်သော အကြောင်းပြချက်မဟုတ်ဟု ယူဆရခြင်း

4 လျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းအတွက် အာဏာသိမ်း စစ်ကောင်စီ ကို ပေးဆောင်နေမှုများ ရပ်တန့်ရန် လိုလားခြင်း စသည် အကြောင်းအရာများကို အဓိက ထားပြောဆိုခဲ့သည်။

ထုတ်လုပ်မှုများ ဆက်လက်လည်ပတ်ရန် Total ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုဖြစ်စေ၊ လုပ်သားများကို ကာကွယ်ရန် အတွက် ငွေပေးချေမှုများ ဆက်လုပ်မည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုဖြစ်စေ Total ၏ ဝန်ထမ်းများနှင့် ကန်ထရိုက်တာ များ က သဘောမတူကြပေ။

နောက်ခံအကြောင်းအရာ

ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့မှ ဝင်သော ဝင်ငွေသည် အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုအတွက် ရရှိနိုင်သော နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ၏ (၅၀) ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါသည်။ ၂၀၂၁- ၂၀၂၂ခုနှစ် တွင် နိုင်ငံခြားဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၃၁၀၀၀၀၀၀၀ ရရှိနိုင်ကြောင်း မြန်မာအစိုးရက ခန့်မှန်းထားပါသည်။ အဆိုပါ ဝင်ငွေများကို အစိုးရပိုင် လုပ်ငန်းဖြစ်သော မြန်မာ့ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း (MOGE) သို့ ပေးဆောင်ရပြီး MOGE ၏ ဘဏ်စာရင်းကို အာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စုက ထိန်းချုပ် ထားပြီး ဖြစ်သည်။

Total ၊ Chevron နှင့် POSCO International စသည့် ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီများ အနေဖြင့် စစ်အုပ်စု မချယ်လှယ်နိုင်သော လုံခြုံသည့် ဘဏ်စာရင်းများသို့ ပေးချေ ထားရန် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြု ကော်မတီ (CRPH) မှ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံ အမတ်များက တောင်းဆို ထားကြသည်။ လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရန်လည်း အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အစိုးရ (NUG) က ပြောကြား ထားသည်။ ဤနေရာတွင် သတိပြုရန်မှာ အဆိုပါတောင်းဆိုမှုများ မှာ ထုတ်လုပ်နေမှုကို ရပ်တန့်ပစ်ရန် တောင်းဆိုခြင်းမဟုတ်ပေ။

ငွေပေးချေနေမှုများကို ရပ်လိုက်ပါက စီမံကိန်းမှ မြန်မာ့ဝန်ထမ်းများ အန္တရာယ်ရှိမည်ဟု Total နှင့် Chevron တို့က ပြောကြား ထားသည်။ “မြန်မာပြည်ရှိ အခြေအနေများကို ကန့်ကွက်ကြောင်း ပြသသည့် အနေဖြင့် ထုတ်လုပ်ရေး ရပ်ဆိုင်းခဲ့ပါလျှင် ဝန်ထမ်းများကို အန္တရာယ်ကျရောက်အောင် လုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီး စစ်အုပ်စု အနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ဝန်ထမ်းများကို အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေ အလုပ်လုပ်စေဖို့ တုန့်ဆိုင်းနေမည် မဟုတ်ပေ”ဟု Total ၏ အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် က ရေးသားထားသည်။ Total သည် စီမံကိန်းကို ဆက်လက် လည်ပတ်လျက် ရှိကာ၊ ထပ်ဆင့်ကန်ထရိုက် Atalian Global Services Ltd.. မှ ခန့်ထားသော ဝန်ထမ်းများနှင့်အတူ စုစုပေါင်း မြန်မာ ဝန်ထမ်း (၃၀၀) ခန့်ရှိပါသည်။ Chevron ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းကို Total က လုပ်ငန်း လည်ပတ်ပေးနေသဖြင့် Chevronက မြန်မာပြည်တွင် ဝန်ထမ်း မရှိဟု မှတ်ယူရသည်။

ယခု အစီရင်ခံစာသည် Total နှင့် ၎င်း၏ လက်ခွဲကန်ထရိုက်များ၏ ဝန်ထမ်းများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းထားခြင်း ဖြစ်ကာ ၎င်းတို့ အမြင် များကို မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အချို့သော ဝန်ထမ်းများသည် စစ်အုပ်စု အစိုးရ နေရာကို မထိန်းချုပ်နိုင်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များကို ကန့်သတ်နိုင်ရေး ရည်ရွယ်သော ပြည်သူတို့၏ အာဏာဖိဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှု (CDM) သို့ ပူးပေါင်းပါဝင် ထားကြသည်။ မြန်မာ့ ရေနံနှင့် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ လုပ်ငန်းများ အကြောင်း မီဒီယာများက ဖော်ပြထားခဲ့ပြီးသောအချက်များအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် ကိုးကား မေးမြန်းခဲ့သည်။ ယင်းမီဒီယာ ဖော်ပြချက်တွင် ဝန်ထမ်းများ အလုပ်ကနုတ်ထွက်ရန် ဖိအားပေးခြင်း နှင့် CRPH က တောင်းဆိုထားသည့် အတိုင်း စစ်အုပ်စုသို့ ငွေပေးချေမှုများ ဆိုင်းငံ့ရန် ရတနာလုပ်ကွက်မှ ဝန်ထမ်း ဒါဇင်ပေါင်းများစွာ၏ လက်မှတ်ရေးထိုး တောင်းဆိုမှုများကို Total က ပယ်ချခဲ့ခြင်းများအား မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

သုတေသနနည်းနာ

ဝန်ထမ်း (၁၀)ဦးကို ၎င်းတို့ဘာသာစကား (ဗမာ နှင့် ထားဝယ်) ဖြင့် လူတွေ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမည့် ဝန်ထမ်းများကို တစ်ဦးမှ နောက်တစ်ဦးသို့ လက်ဆင့်ကမ်း ချိတ်ဆက်ပေးသွားသည့် စုဆောင်းမှုနည်းစနစ် (snowballing method) ဖြင့် ချိတ်ဆက် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ အကြောင်းအရာနားလည်မှုဦးစားပေးသော (Qualitative) တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု မေးခွန်းများ မေးခဲ့ပြီး၊ အဖြေများကို မှတ်စုထုတ် မှတ်သားပါသည်။ တွေ့ဆုံဖြေကြားပေးသူများအနက် (၈)ဦး သည် Total သို့မဟုတ် လက်ခွဲကန်ထရိုက်ကုမ္ပဏီတွင် (၅)နှစ် နှင့် အထက် အလုပ်လုပ် ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ကာ ၊ ဖြေကြားသူ (၅) ဦးသည် အနည်းဆုံး (၁၀)နှစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဝန်ထမ်းအားလုံးသည် Chevron နှင့် Total တို့ ၂၈% နှင့် ၃၁% အသီးသီး ရယ်ယာပါကြသော ရတနာလုပ်ကွက် နှင့် ပိုက်လိုင်းများရှိ လုပ်ငန်းခွင်များ တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင် ကြသူများ ဖြစ်သည်။ ရတနာလုပ်ကွက် နှင့် ပိုက်လိုင်း ကို Total က လုပ်ငန်းလည်ပတ်ပါသည်။ ဖြေကြားကြသူများသည် ရတနာ လုပ်ကွက်များအနီး တစ်ဦးကိုတစ်ဦး သိကျွမ်းကြသော ရပ်ရွာများမှ ဖြစ်ကာ ဖြေကြားပေးကြသူများနှင့် အင်တာဗျူး မေးမြန်းကြသူ များအတွက် အန္တရာယ်ရှိလာနိုင်သည် ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့ မည်သူမည်ဝါ ဆိုသည်ကို မဖော်ပြဘဲ ထိန်းသိမ်းထားရန် အလွန်အရေးကြီး ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု များ အရေအတွက်ကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် နောက်ထပ် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ကာ စွန့်စားမှုယူရန် မထိုက်တန်ဟု ယူဆသဖြင့် မတိုးမြှင့်တော့ပေ။ မေးမြန်းမှုက နည်းနေသေးသဖြင့် Total လုပ်သား အားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟု ယခုအစီရင်ခံစာတွင် ထည့်မရေးထားပေ။

ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ

အချို့သော လက်ခံဖြေကြားပေးသူများက ကုမ္ပဏီအနေဖြင့် စစ်အုပ်စုကို မထောက်ပံ့ရန် အလုပ်သမားများက လိုလားကြောင်း ပြသ သည့် အနေဖြင့် CDM တွင် ၎င်းတို့ နှင့် အခြားလုပ်သားများ ပါဝင်လာကြပုံကို ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။ “စကစ ကို သူတို့ငွေမပေးသင့် ဘူးဆိုတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဆန္ဒကို ပြသခဲ့ကြပါတယ်။” “ထုတ်လုပ်ရေးပိုင်းက ဆက်လက်ဆောင်ရွက် နေတာမို့ လုပ်ရှားမှုက ထိရောက်မယ် မထင်ဘူးလို့ တချို့ကတော့ စိုးရိမ်ကြတယ်” “Total က ဟိုးတုန်းက စစ်အစိုးရလက်ထက် ကတည်းက စတင် လုပ်ငန်းလုပ်ခဲ့တာမို့ ခုလည်း ထိရောက်မှုရှိမှာ မဟုတ်ဘူး” ဟု အချို့သော လုပ်သားများက စိုးရိမ်ကြောင်း ဝန်ထမ်းတစ်ဦးက ပြောကြားသည်။

အင်တာဗျူးများ

1

Total က ပြောဖူးပါတယ်။ ငွေမပေးဆောင် တော့ဘူးဆိုရင် ခင်ဗျား ဒါမှမဟုတ် ခင်ဗျားရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တွေ ထောင်ထဲပို့ခံရမယ် ဒါမှမဟုတ် အတင်းအဓမ္မ အလုပ်လုပ်ခိုင်းလိုက်မယ်လို့ ပြောတာပါ။ အဲဒါဆိုရင်ရော ဘာပြောမလဲ။

စစ်အုပ်စုကို ငွေပေးနေတာဟာ လုံခြုံရေးအရ စိုးရိမ်ပေးလို့ပါ ဆိုတာကို လျော်ကန်ကြောင်း ဖြေကြားသူ တစ်ဦးကမှ လက်မခံပါဘူး။ ဖြေကြားပေးသူ တစ်ဦးက “ဒီလို ဖြစ်မယ် မထင်ပါဘူး။ စီမံကိန်း ရပ်သွားရင်၊ ဝန်ထမ်းတွေလည်း အလုပ်လုပ်တာ ရပ်လိုက်မှာပေါ့” ဟု ခပ်ပြတ်ပြတ်ဖြေပါသည်။ “ဒါက အကြောင်းပြတာ တစ်ခုပါပဲ။ လူသတ်တာတွေ ဖမ်းဆီးတာတွေက ဘာပဲပြောပြော နေ့တိုင်း ဖြစ်နေတာပဲလေ” ဟု နောက်တစ်ဦး က ပြောပါသည်။ ဖြေကြား သူ တစ်ဦးကသာ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်သားများ လည်း ဖိအားပေးခံရနိုင်ကြောင်းဆိုပြီး ယင်းသို့ ဖြစ်လာလျှင် အတူတကွ ရင်ဆိုင်ကြမည် ဖြစ်ကြောင်း ဖြေ ဆိုသူနှစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုပါသည်။ တစ်ဦးကတော့ “Total သည် လုပ်သားများ၏ လုံခြုံရေးကို ဦးစားပေးသည်” ဟု လက်ခံသည်။ သို့သော် စကစ (စစ် ကောင်စီ) သည် Total ကိုသာ ပစ်မှတ် ထားမည် မဟုတ်ဘဲ CDM ဝင်သော ဝန်ထမ်းများနှင့် စစ်အာဏာသိမ်းခြင်းကို ဆန့်ကျင်ကြသူများကို အကြမ်းဖက် ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းက ဖြည့်စွက် ပြောကြားသည်။ လူတိုင်း ကြုံနေရခြင်းကိုသာ ကြုံရမည်ဖြစ် ကြောင်း ဆိုသည်။

2

အလုပ်ဆက်လုပ်နေအောင် အလုပ်ရှင်က ဖိအားပေးတာမျိုးတွေ ရှိတယ်လို့ ခံစားရပါသလား။ ခံစားရတယ်ဆိုရင် ဘာကြောင့်လဲ။

အလုပ်ဆက်လုပ်ရန်အတွက် ဖိအားပေးခံရသည်ဟု ခံစားရကြောင်း၊ အချို့သော လုပ်သားများကို လက်ခွဲ ကန်ထရိုက်တာ ကုမ္ပဏီက အလုပ်ပျက်ခြင်း အတွက် ထုချေလွှာ တင်ခိုင်းသည်ကို ကြားရကြောင်း ဖြေဆိုသူ (၁၀) ဦးအနက် (၉) ဦးက ပြောကြားပါသည်။

3

ရတနာလုပ်ငန်းမှ ငွေကြေးများ စစ်တပ်ဆီကို မရောက်စေဖို့ Total က လုပ်နေတာ လုံလောက်ပြီလို့ ထင်ပါသလား။

လုပ်သား (၇) ဦးက Total သည် ထိရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း မရှိဟု ယူဆကြောင်း ဖြေဆိုပြီး (၃) ဦးက မသိကြောင်း ဖြေဆိုခဲ့ ပါသည်။ တစ်ဦးက ပြောသည်မှာ -

“Total က သူ့စီးပွားကိုပဲ ဦးစားပေးတာပါ။ ဂျပန်ကုမ္ပဏီတွေ စကစ နဲ့ အလုပ်လုပ်တာကို ရပ်လိုက်တယ်လို့ ကျွန်တော် ကြားရပါတယ်” ဟူ၍ ဖြစ်သည်။
နောက်တစ်ဦးကလည်း
“သူတို့ တကယ် ရပ်ချင်တယ်ဆိုရင် ထုတ်လုပ်တာကို ရပ်လိုက်နိုင်ပါတယ်။ အောက်ခြေလုပ်သားတွေက CDM လုပ်လည်း သူတို့က ဖိအားပေးမှာပဲ။ နောက်ဆုံး ကိုယ်ပဲ အလုပ်ပြုတ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ထုတ်လုပ်ရေး က မရပ်သွားပါဘူး။ ဒါကြောင့် CDM ဝင်ရတာ မတန်ဘူးပေါ့”

အင်တာဗျူးများ

4

ငွေက စစ်ကောင်စီဆီကို ရောက်နေတယ်ဆိုတာတောင်မှ လျှပ်စစ်မီးပေးဖို့က အရေးကြီးတယ်လို့ ထင်ပါသလား။

ဖြေဆိုသူ အားလုံးက ဝင်ငွေများရပ်သွားဖို့က ဦးစားပေးထိုက်ကြောင်း ယူဆကြသည်။
“ကျွန်တော်တို့က မီးမရဘဲ နေလာခဲ့တာ။ တစ်နှစ်လောက် မီးပျက်တာက ကိစ္စမရှိပါဘူး။”
“ဒါက အကြောင်းပြချက်ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ ရွာတွေမှာ ခုထိ မီးမရှိပါဘူး။ စကစ ပြုတ်ဖို့က ပိုအရေးကြီးပါတယ်”
“မီးရတာ မကြာသေးပါဘူး။ Total ဒီမှာ လာပြီး လုပ်ငန်းလာလုပ်နေတာက အနှစ် (၃၀) လောက်ရှိပါပြီ”

နိဂုံးချုပ်

ဝန်ထမ်းများ အန္တရာယ်ကျမည် စိုးသဖြင့် ငွေပေးချေမှုကို ရပ်၍ မရဟု Total က ဆိုထားသည်။ ယင်းသည်ပင်လျှင် ခြောက်လှန့်ခြင်းကို ပြသနေရာ ရောက်သည်။ Total နှင့် လက်ခွဲကန်ထရိုက်များက ခန့်ထားသော ဝန်ထမ်းများက Total ၏ ပြောကြားချက်ကို ခိုင်မာစွာ သဘောထား ကွဲလွဲကြကာ၊ ငွေပေးချေမှုများ ရပ်ဆိုင်းရေး က အရေးကြီးကြောင်း ထောက်ပြကြသည်။ ယင်းသို့ ရပ်တည်ချက်သည် မြန်မာ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ အမတ်များ၏ ရပ်တည်ချက်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်ပါသည်။

Total မှ ပြောနေသော အန္တရာယ်ရှိသည် ဆိုသည့် အချက်သည် အကြောင်းပြသက်သက်သာ ဖြစ်ပြီး ငွေပေးချေမှု ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နေခြင်း အပေါ် လျော်ကန်သည့် လုပ်ရပ် မဖြစ်လာစေကြောင်း လုပ်သားများက ယူဆ ကြသည်။ စစ်ကောင်စီသို့ ဝင်ငွေများ ကို ဖြတ်တောက်ခြင်းက လျှပ်စစ်မီးရခြင်း ထက် အရေးကြီးကြောင်း လုပ်သားများက တညီတညွတ်တည်း ယူဆကြသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရသော် Total က ငွေပေးချေနေမှုသည် ၎င်း၏ အလုပ်သမားများအတွက်ဟု ဆိုနေပေသော်ငြား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့် ရခဲ့သည့် မည်သည့် အလုပ်သမား ကမှ Total ၏ လုပ်ရပ်အပေါ် မထောက်ခံကြပေ။ အလုပ်သမားများသည် အလုပ်သမားသာမက ရပ်ရွာသားများ၊ မိသားစုဝင်များ ဟု ထင်ဟပ်ပြီးဖြစ်ရကား လူတိုင်းကြုံနေရသည့် အဖြစ်များတွင် ၎င်းတို့လည်း အတူတူပင် ဖြစ် ကြောင်း ၊ ငွေရွှင်နေသော စစ်အုပ်စု၏ ဒဏ်ကို အတူတူခံရမည်သာဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားကြသည်။